

**ЄДИНИЙ КОНТРОЛЬНИЙ СПИСОК
ТОВАРІВ І ТЕХНОЛОГІЙ
ПОДВІЙНОГО ВИКОРИСТАННЯ – УКРАЇНСЬКА ВЕРСІЯ**

*(із змінами та доповненнями, внесеними згідно з Додатком I до
Регламенту (ЄС) № 388/2012 від 19 квітня 2012 року)*

НТЦ - 2013

ВСТУП

Цей список призначений для узгодженого на міжнародному рівні контролю товарів подвійного використання, включаючи контроль, що здійснюється в рамках Вассенаарської домовленості, Режиму контролю над ракетними технологіями (РКРТ), Групи ядерних постачальників (ГЯП), Австралійської групи та Конвенції з хімічної зброї (КХЗ), а також для контролю за товарами подвійного використання, що здійснюється в інтересах національної безпеки України.

ЗМІСТ

Примітки

Акроніми та аббревіатури

Визначення термінів

Розділ 0 Ядерні матеріали, установки та обладнання

Розділ 1 Спеціальні матеріали та пов'язане з ними обладнання

Розділ 2 Обробка матеріалів

Розділ 3 Електроніка

Розділ 4 Комп'ютери

Розділ 5 Телекомунікаційні засоби та “захист інформації”

Розділ 6 Датчики та лазери

Розділ 7 Навігаційне обладнання та авіаційна радіоелектроніка

Розділ 8 Морська справа

Розділ 9 Авіакосмічна справа та двигуни

ЗАГАЛЬНІ ПРИМІТКИ ДО СПИСКУ

1. Стосовно контролю за товарами, призначеними або модифікованими для військового використання, див. відповідний контрольний список товарів військового призначення. Посилання у цьому Списку, в якому зазначено: “ДИВ. ТАКОЖ КОНТРОЛЬНИЙ СПИСОК ТОВАРІВ ВІЙСЬКОВОГО ПРИЗНАЧЕННЯ”, стосуються того ж самого списку.
2. Контроль об'єктів, включених до цього Списку не повинен порушуватися шляхом експорту будь-яких неконтрольованих товарів (включаючи установки), що містять один або більше контрольованих компонентів, якщо контрольований компонент або компоненти є основними елементами цих товарів і можуть бути вилучені або використані в інших цілях.

Особлива примітка: При прийнятті рішення про те, чи є контрольований компонент або компоненти основними елементами, необхідно ретельно розглянути показники кількості, вартості та технологічного ноу-хау, а також інші особливі обставини, які могли б визначити контрольований компонент або компоненти як основний елемент товару, що закуповується.

3. Товари, зазначені у цьому Списку, включають як нові товари, так і товари, що були у використанні.
4. В окремих випадках хімічні речовини вказані за найменуванням та номером CAS. Список поширюється на хімічні речовини з однаковою структурною формулою (включаючи гідрати) незалежно від найменування або номеру CAS. Номери CAS наведено для полегшення визначення конкретного хімічного елемента або суміші незалежно від номенклатури. Номери CAS не можуть використовуватись як унікальні ідентифікатори, тому що деякі форми з перелічених у списку хімічних речовин мають різні номери CAS, а суміші, що містять зазначену у списку хімічну речовину, також можуть мати різні номери CAS.
5. Контроль за міжнародними передачами “послуг (технічної допомоги) подвійного використання”, що пов’язана з товарами, визначеними у цьому списку, здійснюється у тому ж обсязі, що і контроль стосовно міжнародних передач цих товарів. Термін “послуги (технічна допомога) подвійного використання” вживається у значенні, наведеному в Законі України “Про державний контроль за міжнародними передачами товарів військового призначення та подвійного використання” .

ПРИМІТКА З ЯДЕРНОЇ ТЕХНОЛОГІЇ (П'ЯТ)

(слід читати разом з частиною E Розділу 0)

“Технологія”, безпосередньо пов’язана з будь-якими товарами, контрольованими згідно з Розділом 0, контролюється відповідно до положень Розділу 0.

“Технологія” для “розробки”, “виробництва” або “використання” контрольованих товарів, залишається під контролем навіть тоді, коли вона застосовується у неконтрольованих товарах.

Надання дозволу на експорт товарів також надає право на експорт до того ж самого кінцевого користувача “технології”, в обсязі, мінімально необхідному для установлення, експлуатації, технічного обслуговування та ремонту цих товарів.

Контроль за передачею “технології” не застосовується до “загальнодоступної” інформації або “фундаментальних наукових досліджень”.

ЗАГАЛЬНА ПРИМІТКА З ТЕХНОЛОГІЇ (ЗПТ)

(слід читати разом з частиною Е Розділів 1-9)

Експорт “технології”, “необхідної” для “розробки”, “виробництва” або “використання” товарів, що контролюються згідно з Розділами 1-9, контролюється відповідно до положень Розділів 1-9.

“Технологія”, “необхідна” для “розробки”, “виробництва” або “використання” контрольованих товарів, залишається контрольованою навіть тоді, коли вона застосовується у неконтрольованих товарах.

Контроль не застосовується до “технології”, яка є мінімально необхідною для установа, експлуатації, технічного обслуговування (перевірки) та ремонту тих товарів, які не підлягають контролю або експорт яких було дозволено.

Особлива примітка: Це не звільняє від контролю “технології”, зазначені у позиціях 1E002.e., 1E002.f., 8E002.a. і 8E002.b.

Контроль за передачею “технології” не застосовується до “загальнодоступної” інформації, до “фундаментальних наукових досліджень” або до мінімальної інформації, необхідної для подання заявок на видачу патенту.

ОСОБЛИВІ ПРИМІТКИ З ТЕХНОЛОГІЇ (ЗПТ)

(Розділи 0-9)

1. Міжнародні передачі послуг (технічної допомоги) подвійного використання пов'язаних з ремонтом „розробленням”, „виробництвом”, „використанням”, складанням, випробуванням, модифікацією та модернізацією, підтримкою в робочому стані, включаючи авторський та гарантійний нагляд, або будь яке інше обслуговування систем, обладнання та їх компонентів, „програмного забезпечення” і „технологій”, зазначених у цьому списку, підлягають державному експортному контролю у тому самому обсязі, що і міжнародні передачі таких систем обладнання, їх компонентів, „програмного забезпечення” і „технологій”.

2. Міжнародні передачі «спеціально призначених компонентів», безпосередньо пов'язаних з будь-яким предметом, зазначеним у цьому списку, підлягають експортному контролю в тому ж обсязі, що і сам предмет.

ЗАГАЛЬНА ПРИМІТКА З ПРОГРАМНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ (ЗПІЗ)
(ця примітка анулює будь-який контроль в межах частини D Розділів 0-9)

Згідно з Розділами 0-9 цього списку контролю не підлягає “програмне забезпечення”, яке:

- a. Стало загальнодоступним, будучи:
 - 1. Проданим зі складу без обмежень у пунктах роздрібної торгівлі шляхом:
 - a. Торговельних операцій за готівку;
 - b. Торговельних операцій за поштовими замовленнями;
 - c. Електронних торговельних операцій; або
 - d. Торговельних операцій за замовленнями по телефону; та
 - 2. Призначене для інсталяції користувачем без подальшої істотної підтримки з боку постачальника; або

Особлива примітка: *Позиція a. Загальної примітки з програмного забезпечення не звільняє з під контролю “програмне забезпечення”, зазначене у Частині 2 Розділу 5 (“Захист інформації”).*

- b. Є “загальнодоступним”.

АКРОНИМИ ТА АБРЕВІАТУРИ, ЩО ВИКОРИСТОВУЮТЬСЯ В ЦЬОМУ ДОДАТКУ

Акрони́ми або абревіатури, якщо вони використовуються як визначені терміни, представлені у “Визначенні термінів, що використовуються у цьому Додатку”.

Акронім або абревіатура	Значення
ABEC	Комітет з розробки кільцевих підшипників
AGMA	Американська асоціація виробників зубчастих передач
AHRS	курсовертикаль
AISI	Американський інститут заліза та сталі
ALU	арифметично-логічний пристрій
ANSI	Американський національний інститут стандартизації
ASTM	Американське товариство з випробування матеріалів
ATC	УПР – управління повітряним рухом
AVLIS	лазерне розділення ізотопів за методом атомарних парів
CAD	САПР – система автоматизованого проектування
CAS	ХРС – Хімічна реферативна служба
CCITT	МККТТ – Міжнародний консультативний комітет з телеграфії та телефонії
CDU	БКВ – блок керування та відображення
CEP	КІП – кругова імовірна помилка
CNTD	ТОКЗ – термічне осадження з керованим зародкоутворенням
CRISLA	хімічна реакція, викликана вибірковою лазерною активацією ізотопів
CVD	ХОП – хімічне осадження з парової фази
CW (для лазерів)	БР – безперервний режим
CW	ХЗ – хімічна зброя
DME	ДМО – далекомірне обладнання
DS	СТ – спрямоване тверднення
EB-PVD	ФОП-ЕП – фізичне осадження з парової фази електронним променем
EBU	ЄСР – Європейський союз радіомовлення
ECM	ЕХО – електрохімічне оброблення
ECR	ЕЦР – електронний циклотронний резонанс
EDM	ЕЕВ – електроерозійні верстати
EEPROMS	ППЗПЕС - програмований постійний запам'ятовувальний пристрій з електронним стиранням

EIA	EIA – Асоціація електронної промисловості
EMC	EMC – електромагнітна сумісність
ETSI	ETSI – Європейський інститут телекомунікаційних стандартів
FFT	ШПФ – швидке перетворення Фур'є
GLONASS	ГЛОНАСС – глобальна навігаційна супутникова система
GPS	ГСМ – Система глобального позиціонування
HBT	ГБТ – гетеробіполярні транзистори
HDDR	ЦЗВЩ – цифровий запис високої щільності
HEMT	ТВРЕ – транзистор з високою рухливістю електронів
ICAO	КАО – Міжнародна організація цивільної авіації
IEC	МЕК – Міжнародна електротехнічна комісія
IEEE	ІЕЕЕ – Інститут інженерів з електротехніки та радіоелектроніки
IFOV	МПО – миттєве поле огляду
ILS	КГСП – курсо-глісадна система посадки
IRIG	МГВА – Міжполігонна група з вимірювальної апаратури
ISA	МСА – міжнародна стандартна атмосфера
ISAR	РІСА – РІС з інверсною синтезованою апертурою
ISO	ІСО – Міжнародна організація зі стандартизації
ITU	МСЕ – Міжнародний союз електрозв'язку
JIS	ДжІС – промисловий стандарт Японії
JT	Дж-Т – Джоуль-Томсон
LIDAR	ЛІДАР – лазерний далекомір
LRU	КЗБ – конструктивно-змінний блок
MAC	код перевірки автентичності повідомлення
Mach	число Маха - відношення швидкості руху об'єкта до швидкості звуку (названо ім'ям Ернста Маха)
MLIS	лазерне розділення ізотопів за молекулярним методом
MLS	мікрохвильова система посадки
MOCVD	хімічне осадження парів металоорганічних сполук
MRI	магнітно-резонансна томографія
MTBF	середній час напрацювання між відмовами
Mtops	мільйон теоретичних операцій за секунду

MTTF	середній час напрацювання до відмови
NBC	ядерний, біологічний та хімічний
NDT	неруйнівний контроль
PAR	РТП – РЛС точного заходу на посадку
PIN	персональний ідентифікаційний номер
ppm	частин на мільйон
PSD	спектральна густина потужності
QAM	квадратурно-амплітудна модуляція
RF	радіочастота
SACMA	Асоціація постачальників перспективних композиційних матеріалів
SAR	РЛС із синтезованою апертурою
SC	монокристал
SLAR	бортова РЛС бокового огляду
SMPTE	Спілька інженерів кіно та телебачення
SRA	модуль пристрою, що замінюється в заводських умовах
SRAM	статичний запам'ятовувальний пристрій з довільною вибіркою
SRM	методи, рекомендовані Асоціацією постачальників перспективних композиційних матеріалів
SSB	одна бокова смуга
SSR	оглядова РЛС з активним відгуком
TCSEC	критерії оцінки надійності комп'ютерних систем
TIR	максимальне показання приладу
UTS	межа міцності на розрив
UV	ультрафіолетовий
VOR	всенаправлений азимутальний радіомаяк УКХ-діапазону
YAG	алюмоітрієвий гранат

ВИЗНАЧЕННЯ ТЕРМІНІВ, ЩО ВИКОРИСТОВУЮТЬСЯ У ЦЬОМУ СПИСКУ

Визначення термінів в ‘одиначних лапках’ наводяться у Технічних примітках до відповідних позицій.

Визначення термінів у “подвійних лапках” наводяться нижче:

Особлива примітка: 1. Посилання на розділи подаються у дужках після визначеного терміну.

“Автоматичне супроводження цілі” [“Automatic target tracking”] (Розділ 6) – метод оброблення, в якому автоматично визначається і формується як вихідний сигнал екстрапольоване значення найімовірнішого положення цілі в реальному масштабі часу.

“Аеродинамічні профілі із змінюваною геометрією” [“Variable geometry airfoils”] (Розділ 7) – застосування закрилків, або тримерів, передкрилків або шарнірного регулювання кута носової частини, положенням яких можна керувати під час польоту.

“Аеростатичні повітряні судна” [“Lighter-than-air vehicles”] (Розділ 9) – аеростати та дирижаблі, для підйому яких використовуються гаряче повітря або інші легші за повітря гази, такі як гелій або водень.

***“Аксесуари”**(Розділи 0-9) – обладнання, спеціально призначене для забезпечення застосування зазначених у цьому Списку виробів за їх функціональним призначенням.

“Активний піксель” [“Active pixel”] (Розділи 6, 8) – мінімальний (одиничний) елемент твердотільної матриці, який має фотоелектричну передавальну функцію під час дії на нього світлового (електромагнітного) випромінювання.

“Активні системи керування польотом” [“Active flight control systems”] (Розділ 7) – системи, що функціонують для запобігання небажаним рухам або небажаному навантаженню на конструкцію “літального апарата” або ракети шляхом автономного оброблення вихідних сигналів датчиків та подальшого подання необхідних запобіжних команд для здійснення автоматичного керування.

“Аналізатори сигналів” [“Signal analysers”] (Розділ 3) – апаратура, здатна вимірювати і відображати основні властивості одночастотних компонентів багаточастотних сигналів.

“Асиметричний алгоритм” [“Asymmetric algorithm”] (Розділ 5) – криптографічний алгоритм, що використовує різні математично зв’язані ключі для шифрування та розшифрування.

Особлива примітка: “Асиметричний алгоритм” зазвичай використовується для управління ключами.

“Багатокристалічна інтегральна схема” [“Multichip integrated circuit”] (Розділ 3) – дві або більше “монолітні інтегральні схеми”, приєднані до спільної “підкладки”.

“Багатоспектральні датчики формування зображення” [“Multispectral imaging sensors”] (Розділ 6) – датчики, здатні здійснювати одночасний або послідовний збір інформації про зображення від двох або більше дискретних спектральних діапазонів. Датчики, які мають більше двадцяти дискретних спектральних діапазонів, іноді називають гіперспектральними датчиками формування зображення.

“Безперервний лазер” [“CW laser”] (Розділ 6) – лазер, що генерує номінально постійну вихідну енергію на протязі більше ніж 0,25 секунди.

“Безпілотний літальний апарат” (“БПЛА”) [“Unmanned Aerial Vehicle” (“UAV”)] (Розділ 9) – будь-який літальний апарат, здатний злітати і підтримувати керований політ та навігацію без присутності людини на борту.

“Биття шпинделя“ (обертання з биттям) [“Run-out” (out-of-true running)] (Розділ 2) – радіальне зміщення за один оберт основного шпинделя, виміряне в площині, перпендикулярній до осі шпинделя в точці вимірювання на зовнішній або внутрішній поверхні обертання (джерело: ISO 230/1-1986, параграф 5.61).

“Вакуумне розпилення” [“Vacuum atomisation”] (Розділ 1) – процес перетворення струменю розплавленого металу на краплі діаметром 500 мкм або менше шляхом швидкого виділення розчиненого газу під дією вакууму.

“Вакцина” [“Vaccine”] (Розділ 1) – медичний препарат у фармацевтичній формі, який є ліцензованим або має дозвіл на продаж або використання у клінічних випробуваннях, виданий уповноваженим органом країни-виробника або використання, призначений для стимулювання захисного імунного відгуку організму у людей або тварин з метою попередження хвороб серед тих, кому було зроблено щеплення.

“Верхня бандажна полка” [“Tip shroud”] (Розділ 9) – компонент стаціонарного кільця (суцільний або сегментований), прикріплений до внутрішньої поверхні корпусу турбіни двигуна, або деталь на зовнішньому кінці лопатки турбіни, яка, перш за все, забезпечує газонепроникне ущільнення між нерухомими та обертовими компонентами.

“Відхилення кутового положення” [“Angular position deviation”] (Розділ 2) – максимальна різниця між кутовим положенням та фактичним кутовим положенням, виміряним з дуже високою точністю після того, як держатель заготовки на столі було повернуто відносно початкового положення (джерело: VDI/VDE 2617, Проект: “Обертові столи координатно-вимірювальних машин”).

“Вибухові речовини” [Explosives] (Розділ 1) – тверді, рідкі чи газоподібні речовини або суміші таких речовин, які повинні детонувати при використанні їх у якості запального заряду, проміжного детонатору або основного заряду в бойових частинах ракет, підривних роботах та інших застосуваннях.

“Виділений Міжнародним союзом електров’язку (МСЕ)” [“Allocated by the ITU”] (Розділи 3, 5) – виділення смуг частот відповідно до чинної редакції Статуту МСЕ для основних, дозволених і додаткових служб.

“Виконавчі механізми” [“End-effectors”] (Розділ 2) – захоплювачі, ‘активні інструментальні вузли’ та будь-які інші інструменти, прикріплені до опорної плити на кінці консолі маніпулятора ‘робота’.

Особлива примітка: ‘Активний інструментальний вузол’ – це пристрій для прикладення до заготовки рушійної сили, енергії технологічного процесу або здійснення контролю.

“Використання” [“Use”] (ЗІТ, ПЯТ, усі розділи) – експлуатація, монтажні роботи (у тому числі, установлення на місці), технічне обслуговування (перевірка), ремонт, капітальний ремонт та відновлення.

“Випромінювальна чутливість” [“Radiant sensitivity”] (Розділ 6) - випромінювальна чутливість (мА/Вт) = 0,807 × (довжина хвилі у нм) × квантова ефективність (КЕ).

Технічна примітка:

КЕ зазвичай виражається у процентах; але у цій формулі КЕ виражається як десяткова дріб менша за одиницю, тобто 78 % виражається як 0,78.

“Виробництво” [“Production”] (ЗІТ, ПЯТ, усі розділи) – усі стадії виробництва, такі як конструювання, технологічна підготовка виробництва, виготовлення, установка, складання (монтаж), контроль, випробування, забезпечення якості.

“Виробниче обладнання” [“Production equipment”] (Розділи 1, 7, 9) – інструменти, шаблони, пристрої, оправки, форми, штампи, кріплення, юстирувальні механізми, випробувальне обладнання, інші механізми та їхні компоненти, обмежені тими, що спеціально призначені або модифіковані для “розроблення” або для однієї чи декількох стадій виробництва.

“Вихідний матеріал” [“Source nuclear material”] (Розділ 0) – за визначенням МАГАТЕ: уран із вмістом ізотопів у тому співвідношенні, в якому вони знаходяться у природному урані; уран, збіднений за ізотопом уран-235; торій; будь-яка із зазначених вище речовин у формі металу, сплаву, хімічної сполуки або концентрату; будь-який інший матеріал, який містить одну чи декілька із зазначених вище речовин такої концентрації, яка час від часу буде визначатися Радою керуючих МАГАТЕ; і такий інший матеріал, який час від часу буде визначатися Радою керуючих МАГАТЕ.

Особлива примітка: Додаткові та альтернативні виділення не включаються.

“Відмовостійкість” [“Fault tolerance”] (Розділ 4) – властивість комп’ютерної системи після виникнення будь-якої несправності в її апаратному або “програмному” компонентах продовжувати роботу без втручання людини на заданому рівні обслуговування, що передбачає: безперервність роботи, цілісність даних та відновлення роботи в межах заданого часу.

“Відносна ширина смуги частот” [“Fractional bandwidth”] (Розділи 3, 5) – “миттєва ширина смуги частот”, поділена на середню частоту несучої, виражена у відсотках.

“Відцентрове розпилення” [“Rotary atomisation”] (Розділ 1) – процес перетворення струменю розплавленого металу або розплавленого металу, що знаходиться у ванні, на краплі діаметром 500 мкм або менше за допомогою відцентрової сили.

“Внутрішнє облицювання” [“Interior lining”] (Розділ 9) призначене для утворення прошарку між твердим ракетним паливом і корпусом двигуна або теплоізоляційною прокладкою. Зазвичай суміш з вогнестійких або теплоізоляційних матеріалів на рідинній полімерній основі (наприклад, наповнений вуглецем полібутадієн з кінцевими гідроксильними групами (НТРВ) або інший полімер з доданими отверджувачами) розпилюється або рівномірно наноситься на внутрішню поверхню корпусу.

“Внутрішній магнітний градієнтомір” [“Intrinsic Magnetic Gradiometer”] (Розділ 6) – окремий чутливий елемент, який вимірює градієнт магнітного поля, і пов’язаний з ним електронний блок, вихідний сигнал якого є мірою градієнта магнітного поля.

Особлива примітка: див. також “магнітний градієнтомір”.

“Волоконні або ниткоподібні матеріали” [“Fibrous or filamentary materials”] (Розділи 0, 1, 8) включають:

- a. безперервні “мононитки”;
- b. безперервні “пряжу” та “рівницю”;
- c. “стрічки”, тканини, волоконні мати та об’ємні плетіння;
- d. Подрібнені волокна, штапельні волокна та зв’язані (когерентні) волоконні шари;
- e. Моно- або полікристалічні ниткоподібні кристали будь-якої довжини;
- f. Волоконну масу ароматичного поліаміду.

“Вуглецеві волоконні преформи” [“Carbon fibre preforms”] (Розділ 1) – упорядковано розміщені, непокрите або покриті волокна, призначені для утворення каркасу виробу, який потім заповнюється “матрицею” для формування “композиційного матеріалу”.

“Газове розпилення” [“Gas Atomisation”] (Розділ 1) – процес перетворення струменя розплавленого металевого сплаву на краплини діаметром 500 мкм або менше за допомогою газового струменя високого тиску.

“Гаряче ізостатичне ущільнення” [“Hot isostatic densification”] (Розділ 2) – процес пресування відливок при температурах понад 375 К (102⁰С) у замкнутій порожнині за допомогою різноманітних середовищ (газ, рідина, тверді частинки тощо) для створення рівного зусилля в усіх напрямках з метою зменшення або усунення внутрішніх пустот у відливці.

“Географічно розосереджені” [“Geographically dispersed”] (Розділ 6) – коли кожний пункт знаходиться від будь-якого іншого на відстані понад 1500 м у будь-якому напрямку. Мобільні чутливі елементи завжди вважаються “географічно розосередженими”.

“Гібридна інтегральна схема” [“Hybrid integrated circuit”] (Розділ 3) – будь-яка комбінація інтегральних схем або інтегральної схеми з ‘елементами схеми’ або ‘дискретними компонентами’, з’єднаними разом для виконання певної функції або функцій, яка має усі наведені нижче характеристики:

- a. містить принаймні один безкорпусний пристрій;
- b. компоненти з’єднуються один з одним з використанням типових методів виробництва інтегральних схем;
- c. може замінюватися як єдине ціле; та
- d. у нормальному стані не може бути розібрана.

Особлива примітка 1: ‘елемент схеми’ – одиничний активний або пасивний функціональний компонент електронної схеми, такий як діод, транзистор, резистор, конденсатор тощо.

Особлива примітка 2: ‘дискретний компонент’ – розміщений в окремому корпусі ‘елемент схеми’ з власними зовнішніми виводами.

“Гідравлічне пресування прямої дії” [“Direct-acting hydraulic pressing”] (Розділ 2) – процес деформації, в якому застосовується наповнена рідиною гнучка камера, що перебуває у безпосередньому контакті із заготовкою.

“Гратка фокальної площини” [“Focal plane array”] (Розділи 6, 8) – лінійний або двовимірний планарний шар або комбінація планарних шарів з окремих чутливих елементів з електронікою читування або без неї, що працюють у фокальній площині.

Особлива примітка: Цей термін не включає сукупність окремих чутливих елементів чи будь-яких дво-, три- або чотириелементних детекторів за умови, що часова затримка та інтегрування не здійснюються всередині елементів.

“Група оптичних датчиків системи керування польотом” [“Flight control optical sensor array”] (Розділ 7) – мережа розподілених оптичних датчиків, що використовує промені “лазера” для забезпечення бортової системи керування польотом даними в реальному масштабі часу.

“Дальність” - максимальна відстань, яку конкретна ракетна система чи система атмосферного БПЛА здатні подолати в режимі усталеного польоту, вимірювана як проекція її траєкторії на поверхню землі.

“Датчики тиску” [“Pressure transducers”] (Розділ 2) – пристрої, що перетворюють виміряні значення тиску на електричний сигнал.

“Держави - (не) учасниці Конвенції із заборони хімічної зброї” [“States (not) Party to the Chemical Weapon Convention”] (Розділ 1) – це держави, для яких Конвенція про заборону розроблення, виробництва і накопичення хімічної зброї та її знищення (не) набрала чинності.

“Держава-учасниця” [“Participating state”] (Розділи 7, 9) – держава, що бере участь у Вассенаарській домовленості.

“Джгут” [“Tow”] (Розділ 1) – зв’язка “мононіток”, як правило, приблизно паралельних.

“Дзеркала, що деформуються” [“Deformable mirrors”] (Розділ 6) (відомі також як дзеркала адаптивної оптики) – дзеркала, що мають:

- a. одну суцільну оптичну поверхню відбиття, яка динамічно деформується шляхом прикладення окремих скручувальних моментів або сил для компенсації викривлень оптичного сигналу, що падає на дзеркало; або

б. множина оптичних відбиваючих елементів, положення яких може бути індивідуально та динамічно змінено шляхом прикладення окремих скручувальних моментів або сил з метою компенсації спотворень оптичного сигналу, що падає на дзеркало.

“Динамічні аналізатори сигналів” [“Dynamic signal analysers”] (Розділ 3) – “аналізатори сигналів”, які використовують методи цифрової вибірки та перетворення для формування зображення Фур’є-спектра даної форми сигналу, в тому числі інформацію про його амплітуду та фазу.

Особлива примітка: див. також “аналізатори сигналів”.

“Дифузійне зварювання” [“Diffusion bonding”] (Розділи 1, 2, 9) – твердофазне з’єднання на молекулярному рівні принаймні двох окремих металів в одне ціле з міцністю шва, еквівалентною міцності найслабшого матеріалу.

“Доступна користувачу можливість програмування” [“User accessible programmability”] (Розділ 6) – наявність засобів, що дозволяють користувачеві вводити, модифікувати або замінювати “програми” іншими способами, ніж наведені нижче:

- а. фізична зміна у провідці або з’єднаннях; або
- б. установлення функціонального контролю, в тому числі введення параметрів.

“Еквівалентна густина” [“Equivalent Density”] (Розділ 6) – відношення маси оптичного елемента до одиниці оптичної площини, спроектованої на оптичну поверхню.

“Експертні системи” [“Expert systems”] (Розділ 7) – системи, що забезпечують результати шляхом застосування правил до даних, які зберігаються незалежно від “програми”, та здатні виконувати будь-що з наведеного нижче:

- а. автоматичне модифікування “початкового коду”, введеного користувачем;
- б. надання знань, пов’язаних з певним класом задач, у квазіприродній мові; або
- с. набуття знань, необхідних для їх розроблення (символьне навчання).

“Екстракція розплаву” [“Melt Extraction”] (Розділ 1) – процес ‘швидкого твердіння’ та екстракції продукту сплаву у вигляді стрічки шляхом введення короткого сегмента обертого охолодженого диска у ванну з розплавленим металевим сплавом.

Особлива примітка: ‘швидке твердіння’ – твердіння розплавленого матеріалу зі швидкістю понад 1000 К/с.

“Електронна зборка” [“Electronic assembly”] (Розділи 2, 3, 4, 5) – сукупність електронних компонентів (тобто ‘елементів схеми’, ‘дискретних компонентів’, інтегральних схем тощо), з’єднаних разом для виконання конкретної функції або функцій, що може замінюватися як єдине ціле та, у нормальному стані, демонтуватися.

Особлива примітка 1: ‘Елемент схеми’ – одиничний активний або пасивний функціональний компонент електронної схеми, такий як діод, транзистор, резистор, конденсатор тощо.

Особлива примітка 2: ‘Дискретний компонент’ – розміщений в окремому корпусі ‘елемент схеми’ з власними зовнішніми виводами.

“Енергетичні матеріали” [Energetic materials] (Розділ 1) – речовини або суміші, що вступають у хімічну реакцію, вивільняючи енергію, необхідну для їхнього застосування за призначенням. “Вибухові речовини”, “піротехніка” та “ракетне паливо” є підкласами енергетичних матеріалів.

“Ефективний грам” [“Effective gramme”] (Розділи 0, 1) “спеціального розщеплюваного матеріалу” означає:

- a. вагу ізотопу в грамах для ізотопів плутонію та урану-233;
- b. вагу елемента в грамах, помножену на квадрат його збагачення, вираженого як десяткова вагова частка для урану, збагаченого до 1 проценту або більше ізотопом урану-235;
- c. вагу елемента в грамах, помножену на 0,0001 для урану, збагаченого нижче 1 процента ізотопом урану-235;

“Загальна швидкість цифрової передачі” [“Total digital transfer rate”] (Розділ 5) – кількість бітів, у тому числі кодування каналу, службові (протокольні) сигнали тощо, за одиницю часу, які проходять між відповідним обладнанням у системі цифрової передачі.

Особлива примітка: див. також “швидкість цифрової передачі”.

“Загальне керування польотом” [“Total control of flight”] (Розділ 7) – автоматизоване керування змінними параметрами “літального апарата” та траєкторією його польоту з метою виконання поставленого завдання у відповідності до зміни даних про задачі, небезпечні ситуації або інші “літальні апарати” у реальному масштабі часу.

“Загальнодоступні” [“In the public domain”] (ЗПТ, ПЯТ, ЗПП) – застосовно до цього документу це - “технологія” або “програмне забезпечення”, зроблені доступними без обмежень на їхнє подальше розповсюдження (обмеження, які випливають з авторського права, не виключають “технологію” або “програмне забезпечення” із “загальнодоступних”).

“Засоби виробництва” [“Production facilities”] (Розділи 7, 9) – виробниче обладнання та спеціально призначене програмне забезпечення для нього, які входять до складу установок для “розроблення” або для однієї чи більше стадій “виробництва”.

“Засоби припинення масових заворушень” [“Riot control agent”] (Розділ 1) – речовини, які за очікуваних умов застосування з метою боротьби з масовими заворушеннями швидко викликають в організмі людини подразнення органів відчуття або фізичні розлади, які зникають протягом короткого часу після припинення впливу цих речовин.

Технічна примітка:

Сльозогінні гази є підгрупою “засобів припинення масових заворушень”.

“Захист інформації” [“Information security”] (Розділи 4, 5) – усі засоби і функції, які забезпечують доступність, конфіденційність або цілісність інформації або зв’язку, за винятком засобів і функцій захисту від несправностей. Це включає “криптографію”, “криптоаналіз”, захист від демаскуючого випромінювання та захист комп’ютера (від несанкціонованого доступу).

Особлива примітка: ‘Криптоаналіз’ – аналіз криптографічної системи або її вхідних та вихідних даних для одержання конфіденційних параметрів або чутливої інформації, включаючи відкритий текст.

“Збіднений уран” [“Depleted uranium”] (Розділ 0) означає уран із вмістом ізотопу 235 нижче, ніж це зустрічається в природі.

“Здрібнювання” [“Comminution”] (Розділ 1) – процес перетворення матеріалу на частинки шляхом дроблення або розмелювання.

“Зміщення” (акселерометра) [“Bias” (accelerometer)] (Розділ 7) – середня величина вихідного сигналу акселерометра, виміряний при визначених режимах роботи, не пов’язана з вхідним прискоренням або обертанням. “Зміщення” вимірюється в g або в метрах на секунду квадратну (g або м/с²). (IEEE Std 528-2001) (Мікро g дорівнює 1×10^{-6} g).

“Зміщення” (гіроскопа) [“Bias” (gyro)] (Розділ 7) – середня величина вихідного сигналу гіроскопа, виміряна при визначених умовах режимів роботи, не пов’язана з вхідним прискоренням або обертанням. “Зміщення”, як правило, вимірюється в g або метрах за секунду в квадраті (g або м/с²) (IEEE Std 528-2001) (мікро g дорівнює 1×10^{-6} g).

ЗПП [“APP”] (Розділ 4) – еквівалент “Зведеної пікової продуктивності”.

“Ізоляція” [“Insulation”] (Розділ 9) наноситься на компоненти ракетного двигуна, наприклад, корпус, сопло, вхідні отвори, кришки корпусу, та включає листовий матеріал з вулканізованої або напіввулканізованої резинової суміші, що містить ізоляційний або вогнетривкий матеріал. Вона також може входити до протиударних елементів або щитків.

“Ізольовані живі культури” [“Isolated live cultures”] (Розділ 1) включають живі культури у неактивній формі та у вигляді сухих препаратів.

“Ізостатичні преси” [“Isostatic presses”] (Розділ 2) – обладнання, здатне здійснювати підвищення тиску в замкнутій порожнині через різні середовища (газ, рідину, тверді частинки тощо) для створення всередині замкнутої порожнини рівного в усіх напрямках тиску на заготовку або матеріал.

“Імпульсний лазер” [“Pulsed laser”] (Розділ 6) – “лазер”, який має “тривалість імпульсу”, що менше або дорівнює 0,25 секунди.

“Імунотоксин” [“Immunotoxin”] (Розділ 1) - це кон’югат одноклітинного моноклонального антитіла та “токсину” або “субтоксину”, який вибірково впливає на хворі клітини.

“Інструментальна дальність” [“Instrumented range”] (Розділ 6) – задана дальність дії РЛС, що визначається однозначним розрізненням цілей на дисплеї.

“Квантова криптографія” [“Quantum cryptography”] (Розділ 5) – сукупність методів створення ключа спільного використання для “криптографії” шляхом вимірювання квантомеханічних властивостей фізичної системи (у тому числі фізичних властивостей, які ясно визначаються квантовою оптикою, квантовою теорією поля або квантовою електродинамікою).

“Керування потужністю” [“Power management”] (Розділ 7) – змінювання потужності сигналу, що передається альтиметром, в такий спосіб, що потужність прийнятого сигналу на висоті “літального апарату” завжди підтримується на мінімальному рівні, необхідному для визначення висоти.

„Компенсаційні системи” [“Compensation systems”] (Розділ 6) – системи, що складаються з первинного скалярного датчика, одного або більше базових датчиків (наприклад, векторних магнітометрів) разом з програмним забезпеченням, які дозволяють зменшити шум від обертання твердого тіла платформи.

***“Компонент”** (Розділи 0-9) – складова частина, комплектувальний вузол, блок.

**Технічні примітки:*

1. *Складова частина – виріб, розроблений як частина конкретного виробу для застосування у складі цього виробу та може виконувати самостійні цільові функції.*
2. *Комплектувальний вузол – виріб, що є деталлю (складовою одиницею) або їх сукупністю, має конструктивну цілісність, спеціально призначений для використання у складі конкретного виробу, не виконує без з’єднання з іншими деталями (складовими одиницями) самостійної цільової функції, не зазнає ніяких змін для конкретних виробів, у яких його використовують, розроблений для конкретних виробів та такий, що виробляється відповідно до комплектів конструкторської і технологічної документації.*

“Комп’ютер із систолічною матрицею” [“Systolic array computer”] (Розділ 4) – комп’ютер, в якому потік та модифікація даних можуть динамічно контролюватися на рівні логічних елементів користувачем.

“Композиційний матеріал” [“Composite”] (Розділи 1, 2, 6, 8, 9) – “матриця” і додаткова фаза або додаткові фази, які складаються з часток, ниткоподібних кристалів, волокон або будь-якої їхньої комбінації, призначені для конкретної цілі або цілей.

“Контролер доступу до мережі” [“Network access controller”] (Розділ 4) – фізичний інтерфейс розподіленої комутаційної мережі. Використовує спільне середовище, яке функціонує в усій мережі з однаковою “швидкістю цифрової передачі”, з керуванням (наприклад, маркер або контроль носія) передачею. Незалежно від будь-чого, він відбирає адресовані йому пакети даних або групи даних (наприклад, стандарту IEEE 802). Цей блок може бути вмонтованим в комп’ютер або телекомунікаційне обладнання для забезпечення доступу до середовища передачі зв’язку.

“Контролер каналу зв’язку” [“Communications channel controller”] (Розділ 4) – фізичний інтерфейс, який контролює потік синхронної або асинхронної цифрової інформації. Це блок, який можна вмонтувати в комп’ютер або телекомунікаційне обладнання для забезпечення доступу до системи зв’язку.

“Контурне керування” [“Contouring control”] (Розділ 2) – рух з “числовим керуванням” по двох або більше осях згідно з командами, що визначають наступну необхідну позицію та необхідні швидкості подачі до цієї позиції. Ці швидкості подачі змінюються одна щодо одної так, що створюється бажаний контур (див. ISO 2806 - 1980).

“Корисне навантаження” включає:

- a) спорядження будь-якого типу (наприклад, вибухове чи невибухове);
- b) механізми і пристрої для запобігання, взведення, ініціювання підриву або вибуху;
- c) обладнання для протидії (наприклад, хибні цілі, постановники активних завад чи пристрої розсіювання дипольних відбивачів), яке може видалятися без порушення структурної цілісності літального апарата;
- d) обладнання, призначене для зміни характеристик помітності, яке може бути видалене без порушення структурної цілісності літального апарата;
- e) обладнання, необхідне для виконання завдання, таке як прилади збору даних, запису чи передачі специфічних даних за цим завданням, та опорні конструкції, які можуть видалятися без порушення структурної цілісності літального апарата;
- f) обладнання для повернення (наприклад, парашути), яке може бути видалено без порушення структурної цілісності літального апарата;
- g) опорні конструкції та механізми розвертання бойового спорядження, які можуть видалятися без порушення структурної цілісності літального апарата.

“Космічні апарати” [“Spacecraft”] (Розділи 7, 9) – активні та пасивні супутники та космічні зонди.

“КРІ” (круг рівної імовірності) [“СЕР” (circle of equal probability)] (Розділ 7) – міра точності; радіус кола з центром на цілі, на конкретній відстані, в який потрапляють 50% корисних навантажень.

“Криптографічна активація” [“Cryptographic activation”] (Розділ 5) – будь-який технічний засіб, який активує або уможливорює криптографічну функцію за допомогою наданого виготовлювачем виробу механізму захисту і який є унікально пов’язаним з цим виробом або користувачем, для якого активується або уможливорюється зазначена криптографічна функція (наприклад, ліцензійний ключ на базі серійного номеру або сертифікат з цифровим підписом).

Технічна примітка

Технічні засоби або механізми “криптографічної активації” можуть бути виконані у вигляді апаратних засобів, “програмного забезпечення” або “технології”.

“Криптографія” [“Cryptography”] (Розділ 5) – галузь знань, яка включає принципи, засоби та методи перетворення інформації з метою приховування її змісту, запобігання її невиявленій модифікації або несанкціонованому використанню. “Криптографія” обмежується перетворенням інформації з використанням одного або більше ‘таємних параметрів’ (наприклад криптографічних змінних) або пов’язаного з ними керування ключем.

Особлива примітка: ‘Таємний параметр’ – константа або ключ, що не підлягають розголошенню або повідомляються лише в межах певної групи.

“Критична температура” [“Critical temperature”] (Розділи 1, 3, 5) (відома також як температура переходу) конкретного “надпровідного матеріалу” – температура, за якої цей матеріал повністю втрачає опір проходженню постійного електричного струму.

“Кулачковий ефект” [“Camming”] (Розділ 2) – осьове зміщення за один оберт шпинделя верстата, виміряне в площині, перпендикулярній до валу планшайби, у точці, що межує з окружністю вала планшайби (джерело: ISO 230/1 1986, параграф 5.63).

“Кутовий випадковий дрейф” [“Angle random walk”] (Розділ 7) – кутове відхилення, що накопичується з часом, викликане впливом білого шуму на кутову швидкість (IEEE STD 528-2001).

“Лазер” [“Laser”] (Розділи 0, 2, 3, 5, 6, 7, 8, 9) – сукупність компонентів, які створюють когерентне, як у просторовому, так і в часовому вимірі, світлове випромінювання, що підсилюється стимульованою емісією випромінювання.

Особлива примітка: Див. також:

“Хімічний лазер”;
 “Лазер надвисокої потужності”;
 “Перехідний лазер”.

“Лазер надвисокої потужності” (“ЛНВП”) [“Super High Power Laser”] (Розділ 6) – лазер, здатний випромінювати енергію на виході (всю або частину) більше 1 кДж протягом 50 мс, або такий, що має середню або безперервну потужність понад 20 кВт.

“Лінійність” [“Linearity”] (Розділ 2) (як правило, вимірюється через параметри нелінійності)– максимальне позитивне або негативне відхилення фактичної характеристики (середнє за показаннями верхньої і нижньої шкали) від прямої лінії, розташованої таким чином, щоб вирівнювати та мінімізувати максимальні відхилення.

“Літальні апарати” [“Aircraft”] (Розділи 1, 7, 9) – літальні апарати з нерухомими крилом, поворотним крилом, обертовим крилом (вертоліт) або крилом змінної стрілоподібності.

Особлива примітка: Див. також “цивільний літальний апарат”.

“ЛНВП” [“SHPL”] – еквівалент лазера надвисокої потужності.

“Локальна мережа” [“Local area network”] (Розділ 4) – система передачі даних, яка має всі наведені нижче характеристики:

- a. дозволяє довільній кількості незалежних ‘інформаційних пристроїв’ підтримувати безпосередній зв’язок один з одним; та
- b. обмежена географічною зоною середнього розміру (наприклад, адміністративна будівля, завод, територія університету, склад).

Особлива примітка: ‘Інформаційний пристрій’ – обладнання, здатне передавати або приймати послідовності цифрових даних.

“Магнітні градієнтometri” [“Magnetic Gradiometers”] (Розділ 6) – пристрої, призначені для вимірювання просторових коливань магнітних полів джерел, що є зовнішніми у відношенні до цих пристроїв. Вони складаються з сукупності “магнітометрів” і пов’язаного з ними електронного блоку, вихідний сигнал якого є мірою градієнта магнітного поля.

Особлива примітка: Див. також “внутрішній магнітний градієнтometer”.

“Магнітометри” [“Magnetometers”] (Розділ 6) – пристрої, призначені для вимірювання магнітних полів зовнішніх у відношенні до цих пристроїв джерел. Вони складаються з окремого датчика магнітного поля та зв’язаного з ним електронного блоку, вихідний сигнал якого є мірою магнітного поля.

“Масштабний коефіцієнт” (гіроскопа або акселерометра) [“Scale factor” (gyro or accelerometer)] (Розділ 7) – відношення зміни вихідного сигналу до зміни вхідного вимірюваного сигналу. Масштабний коефіцієнт, як правило, оцінюється як нахил прямої лінії, яку можна побудувати методом найменших квадратів відповідно до вхідних-вихідних даних, одержаних шляхом циклічної зміни вхідного сигналу в межах заданого діапазону.

“Матеріали, корозійностійкі до UF₆” [“Materials resistant to corrosion by UF₆”] (Розділ 0) – такими матеріалами можуть бути мідь, нержавіюча сталь, алюміній, оксид алюмінію, сплави алюмінію, нікель або його сплави з вмістом нікелю 60 вагових процентів або більше, а також стійкі до UF₆ фторовані вуглеводні полімери, що відповідають конкретному типу процесу сепарації.

“Матриця” [“Matrix”] (Розділи 1, 2, 8, 9) – в основному суцільна фаза, яка заповнює простір між частками, ниткоподібними монокристаллами або волокнами.

“Механічне легування” [“Mechanical Alloying”] (Розділ 1) – процес легування, який виникає внаслідок з’єднання, подрібнення і нового з’єднання порошків чистих металів і лігатури в результаті механічних зіткнень. У сплав можна вводити неметалеві частинки шляхом додавання відповідних порошків.

“Миттєва ширина смуги частот” [“Instantaneous bandwidth”] (Розділи 3, 5, 7) – смуга частот, у якій рівень потужності вихідного сигналу залишається постійним у межах 3 дБ без підстроювання інших робочих параметрів.

“Мікроорганізми” [“Microorganisms”] (Розділи 1, 2) – бактерії, віруси, мікоплазма, риккетсії, хламідії або грибки, природні, вдосконалені чи модифіковані, у формі “ізольованих живих культур” або як матеріал, який містить живий матеріал, навмисно інокульований або забруднений такими культурами.

“Мікросхема мікрокомп’ютера” [“Microcomputer microcircuit”] (Розділ 3) – “монолітна інтегральна схема” або “багатокристалічна інтегральна схема”, яка містить арифметично-логічний пристрій (АЛП), здатний обробляти дані, що містяться у внутрішній пам’яті, виконуючи команди загального призначення, що надходять із внутрішньої пам’яті.

Особлива примітка: *Внутрішня пам’ять може бути розширена за рахунок зовнішньої пам’яті.*

“Мікросхема мікропроцесора” [“Microprocessor microcircuit”] (Розділ 3) – “монолітна інтегральна схема” або “багатокристалічна інтегральна схема”, яка містить арифметично-логічний пристрій (АЛП), здатний виконувати команди загального призначення, що надходять із зовнішньої пам’яті.

Особлива примітка 1: *“Мікросхема мікропроцесора”, як правило, не містить оперативної пам’яті, доступної користувачеві, хоча пам’ять інтегральної схеми може бути використана для виконання її логічної функції.*

Особлива примітка 2: *Це включає комплекти інтегральних мікросхем, призначених для спільного виконання функції “мікросхеми мікропроцесора”.*

“Монолітна інтегральна схема” [“Monolithic integrated circuit”] (Розділ 3) – комбінація пасивних та/або активних ‘елементів схеми’, які:

- a. створені шляхом здійснення процесів дифузії, імплантації або осадження всередині або на поверхні окремого шматка напівпровідникового матеріалу, так званого ‘чіпа’;
- b. можуть вважатися нероздільно сполученими; та
- c. виконують функцію (функції) схеми.

Особлива примітка: *‘Елемент схеми’ – одиничний активний або пасивний функціональний компонент електронної схеми, такий як діод, транзистор, резистор, конденсатор тощо.*

“Мононитка” [“Monofilament”] (Розділ 1) або нитка – найменша складова волокна, як правило, діаметром кілька мікрометрів.

“Моноспектральні датчики формування зображення” [“Monospectral imaging sensors”] (Розділ 6) – датчики, здатні одержувати інформацію щодо зображення з одного дискретного спектрального діапазону.

“Навігаційні системи на основі еталонних баз даних” [“Data-Based Referenced Navigation” (“DBRN”)] (Розділ 7) – системи, у яких використовуються різні джерела апріорних картографічних даних, що комплексно забезпечують точну навігаційну інформацію за динамічних умов. Зазначені джерела включають батиметричні карти, карти зоряного неба, гравітаційні карти, магнітні карти або тривимірні цифрові карти місцевості.

“Надпластичне формування” [“Superplastic forming”] (Розділи 1, 2) – процес деформації із застосуванням нагрівання металів, що характеризуються низькими значеннями коефіцієнта видовження (менше ніж 20%) у точці межі міцності, визначеній при нормальній температурі методом стандартних випробувань модулю міцності на розтяг з метою досягнення видовжень при зусиллях, які принаймні удвічі менше величини модуля міцності при розтягу.

“Надпровідні” [“Superconductive”] (Розділи 1, 3, 5, 6, 8) – матеріали, тобто метали, сплави або сполуки, які можуть повністю втрачати електричний опір, тобто можуть досягати нескінченно високої електропровідності та пропускати дуже великі електричні струми без джоулевого нагрівання.

Особлива примітка: “Надпровідний” стан кожного матеріалу характеризується “критичною температурою” та критичним магнітним полем, що є функцією температури, а також критичною густиною струму, яка є функцією як магнітного поля, так і температури.

“Налаштована пікова продуктивність” [“Adjusted Peak Performance” (APP)] (Розділ 4) – це налаштована максимальна швидкість, з якою “цифрові комп’ютери” здійснюють 64-розрядні або більшої розрядності операції додавання та множення з плаваючою комою, виражається у зважених терафлопсах (WT) з юнітами 10^{12} зведених операцій з плаваючою комою за секунду.

Особлива примітка: див. Технічну примітку Розділу 4

“Нейронний комп’ютер” [“Neural computer”] (Розділ 4) – обчислювальний пристрій, призначений або модифікований для імітації поведінки нейрона або сукупності нейронів, тобто обчислювальний пристрій, який відрізняється за здатністю його апаратних засобів модулювати вагу і кількість міжкомпонентних з’єднань множини обчислювальних компонентів на основі попередньої інформації.

“Необроблені підкладки” [“Substrate blanks”] (Розділ 6) – монолітні маси, що мають розміри, придатні для виробництва оптичних елементів, таких як дзеркала або оптичні вікна прозорості.

“Необхідна” [“Required”] (ЗПТ, Розділи 1-9) – у відношенні “технології” означає тільки ту частину “технології”, яка безпосередньо відповідає за досягнення чи перевищення контрольованих рівнів продуктивності, характеристик або функцій. Така “необхідна” “технологія” може використовуватися у різних виробках.

“Об’єктний код” [“Object code”] (Розділ 9) – прийнятна для виконання обладнанням форма зручного виразу одного або більше процесів (початкового коду (вхідної мови)), зкомпільована програмуючою системою.

“Оброблення в реальному масштабі часу” [“Real time processing”] (Розділи 2, 6, 7) – оброблення даних комп’ютерною системою при забезпеченні необхідного рівня обслуговування як функція наявних ресурсів у межах гарантованого часу відгуку системи, незалежно від завантаження системи, коли вона отримує сигнал ззовні.

“Оброблення сигналів” [“Signal processing”] (Розділи 3, 4, 5, 6) – оброблення одержаних ззовні інформаційних сигналів за допомогою таких алгоритмів, як часове стиснення, фільтрація, виділення, селекція, кореляція, згортання або перетворення з одної області представлення в іншу (наприклад, швидке перетворення Фур’є або перетворення Уолша).

“Оперативна пам’ять” [“Main storage”] (Розділ 4) – первинний запам’ятовувальний пристрій для даних або команд для швидкого доступу із центрального процесора. Складається з внутрішнього запам’ятовувального пристрою “цифрового комп’ютера” та будь-якого ієрархічного розширення до нього, такого як кеш-пам’ять або розширена пам’ять без послідовного доступу.

“Оптимізація траєкторії польоту” [“Flight path optimisation”] (Розділ 7) – процедура, яка мінімізує відхилення від чотиривимірної (у просторі та часі) бажаної траєкторії на основі максимізації характеристик або ефективності виконання завдань.

“Оптична інтегральна схема” [“Optical integrated circuit”] (Розділ 3) – “монолітна інтегральна схема” або “гібридна інтегральна схема”, що містить один або більше елементів, призначених для функціонування як фотоприймач або фотокатод для виконання оптичної чи електрооптичної функції (функцій).

“Оптична комутація” [“Optical switching”] (Розділ 5) – маршрутизація або комутація сигналів в оптичній формі без перетворення на електричні сигнали.

“Оптичне підсилення” [“Optical amplification”] (Розділ 5) – в оптичному зв’язку означає метод підсилення, який вводить коефіцієнт підсилення оптичних сигналів, створених окремим оптичним джерелом, без перетворення їх на електричні сигнали, тобто з використанням напівпровідникових оптичних підсилувачів, волоконно-оптичних люмінесцентних підсилувачів.

“Оптичний комп’ютер” [“Optical computer”] (Розділ 4) – комп’ютер, призначений або модифікований для використання світла з метою представлення даних і обчислювальні логічні елементи якого ґрунтуються на безпосередньо сполучених оптичних пристроях.

“Основне керування польотом” [“Primary flight control”] (Розділ 7) – керування прямолінійним польотом або маневруванням “літального апарата” з використанням генераторів сили/моменту, тобто аеродинамічних поверхоень керування, або зміни вектору тяги двигуна.

“Основний елемент” [“Principal element”] (Розділ 4) – елемент, вартість заміни якого становить більш ніж 35% загальної вартості системи, елементом якої він є. Вартістю елемента вважається ціна, сплачена за нього виробником або складальником цієї системи. Загальна вартість є нормальною міжнародною продажною ціною для не зв’язаних сторін в місці виготовлення або комплектації поставки.

Особлива примітка: *‘Швидка кристалізація’ – твердіння розплавленого матеріалу при швидкості охолодження понад 1000 К/с.*

“Паливний елемент” [“Fuel cell”] (Розділ 8) – електрохімічний пристрій, який перетворює хімічну енергію безпосередньо у постійний електричний струм (DC) шляхом споживання палива із зовнішнього джерела.

“Передача сигналів через спільний канал” [“Common channel signalling”] (Розділ 5) – метод передачі сигналів у якому за допомогою маркованих повідомлень по одному й тому ж каналу зв’язку передається інформація, що відноситься до множини схем або викликів, та інша інформація, наприклад, та, що використовується для керування мережею.

“Перестроюваний” [“Tunable”] (Розділ 6) – здатність “лазера” генерувати безперервне випромінювання на всіх довжинах хвиль у діапазоні кількох переходів “лазерних”. “Лазер” з можливістю селекції лінії генерує випромінювання дискретних довжин хвиль у межах одного переходу “лазера” і не вважається “перестроюваним”.

“Перехідний лазер” [“Transfer laser”] (Розділ 6) – “лазер”, в якому середовище генерації збуджується шляхом переходу енергії під час зіткнення незбудженого атому або молекули із збудженими атомами або молекулами.

“Персональна мережа” [“Personal area network”] (Розділ 5) – система передачі даних, що має усі наведені нижче характеристики:

- a. Дозволяє довільній кількості незалежних або взаємозв’язаних ‘інформаційних пристроїв’ здійснювати зв’язок безпосередньо один з одним; та
- b. Обмежена зв’язком між пристроями, що знаходяться у безпосередній близькості до окремої особи або контролера пристрою (наприклад, в одній кімнаті, офісі або автомобілі).

Технічна примітка:

‘Інформаційний пристрій’ – обладнання, здатне передавати або приймати послідовності цифрових даних.

“Питома міцність на розтягування” [“Specific tensile strength”] (Розділи 0, 1, 9) – гранична межа міцності при розтягуванні у паскалях (Н/м²), поділена на питому вагу у Н/м³, виміряна при температурі (296 ± 2)К ((23 ± 2)°С) та відносній вологості (50 ± 5) %.

“Питомий модуль пружності” [“Specific modulus”] (Розділи 0, 1, 9) – модуль Юнга у паскалях (Н/м²), поділений на питому вагу у Н/м³, виміряний при температурі (296 ± 2)К ((23 ± 2)°С) та відносній вологості (50 ± 5) %.

“Підкладка” [“Substrate”] (Розділ 3) – пластина основного матеріалу з малюнком розводки або без нього і на якій або всередині якої можуть розміщуватися ‘дискретні компоненти’ або інтегральні схеми, або ті та інші разом.

Особлива примітка 1: *‘Дискретний компонент’ – розміщений в окремому корпусі ‘елемент схеми’ з власними зовнішніми виводами.*

Особлива примітка 2: *‘Елемент схеми’ – одиничний активний або пасивний функціональний компонент електронної схеми, такий як діод, транзистор, резистор, конденсатор тощо.*

“Пікова потужність” [“Peak power”] (Розділ 6) – максимальний рівень потужності, який досягається під час “тривалості лазерного випромінювання”.

“Плавкий” [Fusible] (Розділ 1) – здатний створювати поперечні зв’язки або надалі полімеризуватись (твердіти) під впливом теплоти, випромінювання, каталізаторів тощо, або такий, що може плавитися без піролізу (карбонізації).

“Плівкова інтегральна схема” [“Film type integrated circuit”] (Розділ 3) – сукупність ‘елементів схеми’ і металевих з’єднань, сформованих шляхом нанесення товстої або тонкої плівки на ізолюючу “підкладку”.

Особлива примітка: ‘Елемент схеми’ – одиничний активний або пасивний функціональний компонент електронної схеми, такий як діод, транзистор, резистор, конденсатор тощо.

“Повторюваність” [“Repeatability”] (Розділ 7) – близький збіг між повторюваними вимірюваннями однієї і тієї ж змінної за однакових робочих умов, коли зміни умов або неробочі періоди мають місце між вимірюваннями (джерело: IEEE STD 528-2001 (стандартне відхилення 1 сигма).

“Поліпшення якості зображення” [“Image enhancement”] (Розділ 4) – оброблення отриманих ззовні інформаційних зображень шляхом застосування алгоритмів, таких як часове ущільнення, фільтрація, виділення, селекція, кореляція, згортання або перетворення між доменами (наприклад, швидке перетворення Фур’є або перетворення Уолша). Це не включає алгоритми, які використовують лише лінійне або обертове перетворення окремого зображення, такі як зсув, виділення ознак, реєстрація або некоректне забарвлення.

“Попередньо сепарований” [“Previously separated”] (Розділи 0, 1) означає застосування будь-якого процесу, призначеного для збільшення концентрації ізотопу, що підлягає контролю.

“Похибка вимірювання” [“Measurement uncertainty”] (Розділ 2) – характерний параметр, що визначає, в якому діапазоні біля вихідного значення знаходиться коректне значення вимірюваної змінної з рівнем достовірності 95%. Вона включає некомпенсоване систематичне відхилення, некомпенсований люфт та випадкове відхилення (джерело: ISO 10360-2 або VDI/VDE 2617).

“Початковий код” (або вхідна мова) [“Source code” (or source language)] (Розділи 6, 7, 9) - відповідне представлення одного або більше процесів, яке може бути перетворене програмуючою системою у форму, виконувану обладнанням (“об’єктний код” (або об’єктну мову)).

“Придатні для роботи в космосі” [“Space qualified”] (Розділи 3, 6, 8) – вироби, розроблені, виготовлені та випробувані на відповідність спеціальним електричним, механічним вимогам або вимогам, пов’язаним з умовами довкілля, для застосування при запусках і розгортанні супутників або висотних літальних систем, що діють на висотах 100 км або більше.

“Природний уран” [“Natural uranium”] (Розділ 0) – уран, що містить суміші ізотопів, які зустрічаються у природі.

“Пристаєований для воєнного використання” [“Adapted for use in war”] (Розділ 1) – той, що пройшов будь-яку модифікацію або відбір (наприклад, за кількістю домішок, терміном придатності при зберіганні, вірулентністю, передачею властивостей, стійкістю до ультрафіолетового випромінювання) з метою посилення уражаючої дії на людей або тварин, пошкодження обладнання, завдання шкоди врожаю або навколишньому середовищу.

“Програма” [“Programme”] (Розділи 2, 6) – послідовність команд для виконання процесу у формі або перетворення у форму, виконувану електронним комп’ютером.

“Програмне забезпечення” [“Software”] (ЗПП, усі розділи) – набір з однієї або більше “програм” або ‘мікропрограм’, записаних на будь-якому матеріальному носії.

Особлива примітка: ‘Мікропрограма’ – послідовність елементарних команд, що зберігаються в спеціальній пам’яті, виконання яких ініціюється введенням команди звернення до реєстру команд.

“Пряжа” [“Yarn”] (Розділ 1) – зв’язка скручених ‘пасм’.

Особлива примітка: ‘Пасмо’ – це пучок “моніток” (як правило, більше 200), розмічених приблизно паралельно.

“Ракети” [“Missiles”] (Розділи 1, 3, 6, 7, 9) - „закінчені ракетні системи та „безпілотні літальні апарати”, здатні доставляти не менш як 500 кг „корисного навантаження” на дальність не менш як 300 км”

“Рівниця” [“Roving”] (Розділ 1) – зв’язка (як правило, 12-120) приблизно паралельних ‘сталок’.

РЛС з “розширенням спектра” [“Spread spectrum” radar] (Розділ 6) – див. “Розширення спектра РЛС”.

“Робот” [“Robot”] (Розділи 2, 8) – маніпуляційний механізм, який може мати контурний або позиційний тип системи керування, може використовувати чутливі елементи та має всі наведені нижче характеристики:

- a. Є багатофункціональним;
- b. Здатний установлювати або орієнтувати матеріал, деталі, інструменти або спеціальні пристрої за допомогою змінних рухів у тривимірному просторі;
- c. Оснащений трьома або більшою кількістю сервоприводів із замкненим або розімкненим контуром, які можуть включати крокові електродвигуни; та
- d. Має “можливість програмування користувачем” за допомогою методу навчання з запам’ятовуванням або за допомогою електронного комп’ютера, що може бути програмованим логічним контролером, тобто без механічного втручання.

Особлива примітка: Наведене вище визначення не включає такі пристрої:

1. маніпуляційні механізми, що передбачають лише ручне керування або керування телеоператором;
2. маніпуляційні механізми з фіксованою послідовністю операцій, які є автоматизованими рухомими пристроями, що діють відповідно до механічно зафіксованих запрограмованих рухів. Програма механічно обмежена упорами, такими як штифти або кулачки. Послідовність рухів і вибір траєкторій або кутів не можуть варіюватися чи змінюватися за допомогою механічних, електронних чи електричних засобів;
3. механічно керовані маніпуляційні механізми із змінною послідовністю операцій, які є автоматизованими рухомими пристроями, що діють відповідно до механічно зафіксованих запрограмованих рухів.

Програма механічно обмежена зафіксованими, але регульованими упорами, такими як штифти або кулачки. Послідовність рухів та вибір траєкторій або кутів змінюються в межах зафіксованого програмного шаблону. Зміни або модифікації структури програми (наприклад, зміна штифтів або заміна кулачків) за однією або більше координатами здійснюються лише шляхом механічних операцій;

4. маніпуляційні механізми без сервокерування із змінною послідовністю операцій, які є автоматизованими рухомими пристроями, що діють відповідно до механічно зафіксованих запрограмованих рухів. Програма може змінюватись, але послідовність операцій може змінюватися лише за двійковим сигналом від механічно зафіксованих електричних бінарних пристроїв або регульованих упорів;
5. Крани-штабелери, визначені як системи маніпуляторів із застосуванням декартової системи координат, виготовлені як невід’ємна частина вертикально розташованої групи накопичувальних бункерів і призначені для забезпечення доступу до вмісту цих бункерів для завантаження або розвантаження.

“Роздільна здатність” [“Resolution”] (Розділ 2) – найменший приріст показників вимірювального приладу; у цифрових приладах – найменший значущий біт (джерело: ANSI B-89.1.12).

“Розроблення” [“Development”] (ЗПТ, ПЯТ, усі розділи) – усі стадії робіт, що проводяться до серійного виробництва, такі як: проектування, проектні дослідження, аналіз проектних варіантів, ескізне проектування, складання та випробування дослідних зразків, створення схеми дослідного виробництва, технічної документації, процес перетворення технічної документації у виріб, проектування конфігурації, проектування компоувальної схеми, макетування.

“Розширення спектра РЛС” [“Radar spread spectrum”] (Розділ 6) – будь-який метод модуляції для розподілення енергії сигналу з відносно вузькою смугою частот, на набагато ширшій смузі частот за допомогою застосування методів випадкового або псевдовипадкового кодування.

“Розширення спектра” [“Spread spectrum”] (Розділ 5) – метод, за допомогою якого енергія у відносно вузькосмуговому каналі зв’язку розповсюджується по значно ширшому енергетичному спектру.

“Середня вихідна потужність” [“Average output power”] (Розділ 6) - повна вихідна енергія “лазера” в джоулях, поділена на “тривалість лазерного випромінювання” в секундах.

“Симетричний алгоритм” [“Symmetric algorithm”] (Розділ 5) - криптографічний алгоритм, що використовує однаковий ключ як для шифрування, так і для розшифрування.

Особлива примітка: “Симетричний алгоритм”, як правило, використовується для забезпечення конфіденційності інформації.

“Синтезатор частот” [“Frequency synthesiser”] (Розділ 3) – будь-який тип джерела частот або генератора сигналів, що забезпечує незалежно від методу генерації, множини одночасних або резервних вихідних частот з одного або більше виходів, які контролюються меншою кількістю стандартних (або задавальних) частот, є похідними від них або організуються ними.

“Системи контролю напрямку або протиобертання з контрольованою циркуляцією” [“Circulation-controlled anti-torque or circulation controlled direction control systems”] (Розділ 7) – системи контролю, що використовують повітряні потоки вздовж аеродинамічних поверхонь для збільшення або контролю сил, що створюються цими поверхнями.

“Системи наведення” [“Guidance set”] (Розділ 7) – системи, в яких об’єднано процес вимірювання та розрахунку положення і швидкості літального апарату (тобто навігацію) з обчисленням і надсиланням команд системам керування польотом літальних апаратів для коригування траєкторії.

“Системи FADEC (повністю автономні електронно-цифрові системи керування двигуном)” [“Full Authority Digital Engine Control Systems” (“FADEC Systems”)] (Розділи 7, 9) – електронно-цифрові системи керування газотурбінними двигунами, здатні здійснювати автономне керування двигуном у повному діапазоні робочих режимів двигуна, починаючи із запуску двигуна та закінчуючи зупинкою двигуна, як у режимі нормальної експлуатації, так і в аварійних умовах.

“Складений обертовий стіл” [“Compound rotary table”] (Розділ 2) – стіл, який забезпечує можливість обертання і нахилу заготовок навколо двох непаралельних осей, які можуть бути одночасно скоординовані для “контурного керування”.

“Смуга пропускання у реальному масштабі часу” [“Real-time bandwidth”] (Розділ 3) – для “динамічних аналізаторів сигналів” - найширший діапазон частот сигналу, який аналізатор може вивести на дисплей або у масовий запам’ятовувальний пристрій без переривання аналізу вхідних даних. Для аналізаторів, що мають більше одного каналу, під час обчислювання необхідно використовувати конфігурацію того каналу, який видає найбільшу “смугу пропускання у реальному масштабі часу”.

“Спеціальний матеріал, що розщеплюється” [“Special fissile material”] (Розділ 0) – плутоній - 239, уран-233, “уран, збагачений ізотопами 235 або 233”, або будь-який інший матеріал, що містить зазначене вище, і не включає «вихідний матеріал».

“Спінінгування розплаву” [“Melt Spinning”] (Розділ 1) – процес ‘швидкого твердіння’ потоку розплавленого металу, який падає на охолоджуваний диск, що обертається, внаслідок чого формується виріб у вигляді лусок, стрічки або дроту.

Особлива примітка: ‘Швидке твердіння’ – твердіння розплавленого матеріалу зі швидкістю охолодження понад 1000 К/с.

“Сполуки III/V” [III/V compounds] (Розділ 3) – полікристалічні, бінарні або комплексні монокристалічні продукти, що складаються з елементів груп IIIA та VA періодичної системи хімічних елементів Менделєєва (наприклад, арсенід галію, галій-алюмінієвий арсенід, фосфід індію).

“Сплутані” [“Commingled”] (Розділ 1) – сплутання волокон термопластичних матеріалів з волокнами із зміцнювальних матеріалів з метою створення суміші зміцнювальних волокон з “матрицею”, яка у цілому має волоконну форму.

“Стабільність” [“Stability”] (Розділ 7) – стандартне відхилення (одна сигма) коливань певного параметра від його каліброваного значення, виміряного за стабільних температурних умов. Може виражатися як функція часу.

“Стала часу” [“Time constant”] (Розділ 6) – час, необхідний для того, щоб від моменту прикладення світлового стимулу струм досяг значення $(1-1/e)$ від кінцевої величини (тобто 63 % кінцевої величини).

“Стискання імпульсу” [“Pulse compression”] (Розділ 6) – кодування та оброблення імпульсу сигналу РЛС довгої тривалості шляхом перетворення його на сигнал короткої тривалості із збереженням переваг високої енергії імпульсу.

“Стрибокподібне переналагодження частоти” [“Frequency hopping”] (Розділ 5) – форма “розширення спектра”, у якій частота передачі окремого каналу зв’язку змінюється випадковою або псевдовипадковою послідовністю дискретних кроків.

“Стрічка” [“Tape”] (Розділ 1) – матеріал із переплетених або зорієнтованих в одному напрямку “ниток”, ‘пасм’, “рівниці”, “джгута” або “пряжі” тощо, як правило, попередньо просочених смолою.

“Субодиниця токсину” [“Sub-unit of toxin”] (Розділ 1) – структурно та функціонально дискретний компонент цілого “токсину”.

“Сумарна густина струму” [“Overall current density”] (Розділ 3) – загальна кількість ампер-витків у котушці (тобто сума кількості витків, помножена на максимальний струм, що проходить у кожному витку), поділена на загальну площу поперечного перерізу котушки (включаючи надпровідні витки, металеву матрицю, у яку вмонтовані надпровідні витки, матеріал оболонки, канали охолодження тощо).

“Суперсплави” [“Superalloys”] (Розділи 2, 9) – сплави на основі нікелю, кобальту або заліза, міцність яких перевищує міцність будь-яких сплавів у серії AISI 300 при температурі понад 922 К (649°C) у складних умовах навколишнього середовища та експлуатації.

“Технологія” [“Technology”] (ЗПТ, ПЯТ, усі розділи) – спеціальна інформація, необхідна для “розроблення”, виробництва” або “використання” виробів. Ця інформація може набувати форми ‘технічних даних’ або ‘технічної допомоги’.

Особлива примітка 1: ‘Технічна допомога’ може набувати таких форм як інструктаж, набуття навичок, навчання, практичне освоєння методів роботи, консультаційні послуги. Технічна допомога може включати передачу ‘технічних даних’.

Особлива примітка 2: ‘Технічні дані’ можуть набувати таких форм як світлокопії, плани, діаграми, моделі, формули, таблиці, інструкції, технічні проекти та специфікації, керівництва користувача та інструкції, викладені на папері або записані на інших носіях або пристроях, таких як диск, стрічка, постійний запам’ятовувальний пристрій

“Токсини” [“Toxins”] (Розділи 1, 2) – токсини у формі, навмисне ізольованих препаратів або сумішей, незалежно від того, як вони були вироблені, що відрізняються від токсинів, присутніх як контамінанти інших матеріалів, таких як патологічні зразки, зернові культури, харчові продукти або насінний фонд “мікроорганізмів”.

“Точність” [“Accuracy”] (Розділи 2, 6) – зазвичай вимірювана на основі похибки, означає максимальне, додатне або від’ємне, відхилення показання від встановленої норми або істинного значення.

“Траєкторії систем” [“System tracks”] (Розділ 6) – оброблені, скорельовані (синтез даних РЛС про ціль з положенням за планом польоту) та оновлені повідомлення про місце перебування літака, що надаються диспетчером центру керування повітряним рухом.

“Тривалість імпульсу” [“Pulse duration”] (Розділ 6) – тривалість імпульсу випромінювання “лазера”, виміряна на повній ширині на рівнях половини інтенсивності.

“Тривалість лазерного випромінювання” [“Laser duration”] – час, на протязі якого “лазер” генерує “лазерне” випромінювання, що для “імпульсних лазерів” відповідає часу, на протязі якого випромінюється одиночний імпульс або серія послідовних імпульсів.

“Уран, збагачений ізотопами 235 або 233” [“Uranium enriched in the isotopes 235 or 233”] (Розділ 0) - уран, що містить ізотопи 235 або 233, або обидва у такій кількості, щоб відношення суми цих ізотопів до ізотопу 238 було більшим, ніж відношення ізотопу 235 до ізотопу 238 у природному урані (ізотопне відношення 0,71%).

“Усі доступні компенсації” [“All compensations available”] (Розділ 2) – виконання усіх здійснимих заходів, доступних виробникові, з метою мінімізації усіх систематичних похибок позионування для конкретної моделі верстата або похибок вимірювання для конкретної координатно-вимірювальної машини.

“Фазована антенна ґратка з електронним керуванням діаграми направленості” [“Electronically steerable phased array antenna”] (Розділи 5, 6) – антена, яка формує промінь за допомогою фазового зв’язку, тобто напрямком променя керується комплексними коефіцієнтами збудження випромінювальних елементів, і цей напрямок може шляхом прикладання електричного сигналу змінюватися (як при передачі, так і при прийманні) за азимутом або кутом місця чи за обома координатами одночасно.

“Фіксований” [“Fixed”] (Розділ 5) – означає, що алгоритм кодування або стиснення не може приймати параметри, які вводяться ззовні (наприклад, криптографічні або ключові змінні), і не може змінюватися користувачем.

“Фундаментальні наукові дослідження” [“Basic scientific research”] (ЗІТ, ПЯТ) – експериментальні або теоретичні роботи, що проводяться головним чином з метою набуття нових знань про фундаментальні закони явищ або фактів, що спостерігаються, не спрямовані на досягнення конкретної практичної мети чи розв’язання конкретної задачі.

“Хімічна суміш” [“Chemical mixture”] (Розділ 1) – це твердий, рідкий або газоподібний продукт, що складається з двох або більше компонентів, які не вступають в реакцію за умов зберігання суміші.

“Хімічний лазер” [“Chemical laser”] (Розділ 6) – “лазер”, в якому збуджене середовище формується за рахунок вихідної енергії хімічної реакції.

Технічна примітка:

Сльозогінні гази є підгрупою “засобів припинення масових заворушень”.

“Цивільні літальні апарати” [“Civil aircraft”] (Розділи 1, 3, 4,7) – “літальні апарати”, перелічені за призначенням в опублікованих органами цивільної авіації сертифікаційних списках льотної придатності для польотів на комерційних цивільних внутрішніх і міжнародних авіалініях або для законного цивільного, приватного або комерційного використання.

Особлива примітка: Див. також “літальні апарати”.

“Цифровий комп’ютер” [“Digital computer”] (Розділи 4, 5) – обладнання, яке може у формі однієї або більше дискретних змінних виконувати усі наведені нижче функції:

- a. приймати дані;
- b. зберігати дані або команди в постійних або змінних (таких, на які можна записувати) запам’ятовувальних пристроях;
- c. обробляти дані за допомогою збереженої послідовності команд, що може змінюватися; та
- d. забезпечувати виведення даних.

Особлива примітка: Зміни збереженої послідовності команд включають заміну постійних запам’ятовувальних пристроїв, а не фізичну заміну електричної проводки або схеми з’єднань.

“Час затримки основного логічного елемента” [“Basic gate propagation delay time”] (Розділ 3) – величина часу затримки проходження сигналу через основний логічний елемент, який використовується в “монолітній інтегральній схемі”. Для ‘серії’ “монолітних інтегральних схем” цей час може бути визначений як час затримки проходження сигналу для типового в межах даної ‘серії’ логічного елемента або як типовий час затримки проходження сигналу в основному елементі в межах конкретної ‘серії’.

Особлива примітка 1: “Час затримки основного логічного елемента” не слід плутати з часом затримки вхід/вихід комплексної “монолітної інтегральної схеми”.

Особлива примітка 2: ‘Серія’ складається з усіх інтегральних схем, до яких застосовуються усі наведені нижче характеристики, що стосуються технології виготовлення та технічних умов, за винятком їхніх відповідних функцій:

- a. однакова архітектура інтегральних схем та програмного забезпечення;
- b. однакова конструкція і технологія процесу виготовлення; та
- c. однакові основні характеристики.

“Час перемикання частоти” [“Frequency switching time”] (Розділи 3, 5) – час (тобто затримка в часі), потрібний сигналу для перемикання з початкової заданої вихідної частоти на кінцеву задану вихідну частоту (або в межах $\pm 0,05\%$ від її значення). Вироби, що мають заданий частотний діапазон менше ніж $\pm 0,05\%$ відносно їхньої середньої частоти, вважаються непридатними до перемикання частоти.

“Час встановлення” [“Settling time”] (Розділ 3) – час, необхідний вихідному сигналу для того, щоб він досяг величини в межах половини біта від його кінцевого значення при перемиканні між будь-якими двома рівнями перетворювача.

“Числове програмне керування” [“Numerical control”] (Розділ 2) – автоматичне керування процесом, що здійснюється пристроєм, який використовує числові дані, що, як правило, вводяться під час виконання операції (джерело: ISO 2382).

“Швидке перенастроювання частоти РЛС” [“Radar frequency agility”] (Розділ 6) – будь-який метод, який змінює у псевдовипадковій послідовності несучу частоту передавача імпульсної РЛС між імпульсами або групами імпульсів на величину, рівну або більшу, ніж ширина смуги частот імпульсу.

“Швидкісне гартування краплі” [“Splat Quenching”] (Розділ 1) – процес ‘швидкого твердіння’ потоку розплавленого металу, який зіштовхується з охолодженою перепорою з утворенням лускоподібного продукту.

“Швидкість дрейфу” (гіроскопа) [“Drift rate (gyro)”] (Розділ 7) – складова вихідного сигналу гіроскопа, функціонально незалежна від кута повороту на вході. Вимірюється в одиницях кутової швидкості. (джерело: IEEE STD 528-2001).

“Швидкість цифрової передачі” [“Digital transfer rate” (def)] (Розділи 4 та 5, Частина 1) – загальна швидкість передачі інформації у бітах за секунду, яка передається безпосередньо на будь-якому типі носія.

Особлива примітка: Див. також термін “загальна швидкість цифрової передачі”.

“Шпindel, що нахиляється” [“Tilting spindle”] (Розділ 2) – інструментальний шпindel, який у процесі механічного оброблення змінює кутове положення своєї центральної осі відносно будь-якої іншої вісі.

“Ядерний реактор” [“Nuclear reactor”] (Розділ 0) – укомплектований реактор, здатний до роботи таким чином, що в ньому може відбуватися керована, самопідтримна ланцюгова ядерна реакція поділу. “Ядерний реактор” включає усі вироби, що знаходяться всередині або безпосередньо приєднані до корпусу реактора, обладнання, що регулює рівень потужності в активній зоні, а також компоненти, що звичайно містять теплоносії першого контуру активної зони реактора, знаходяться у безпосередньому контакті з ним або контролюють його.